

si dovoluje Vás pozvat na školení
**„Právní aspekty řešení poruch
chování u dětí a mladistvých
závažného rázu“**

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí

Akreditace Ministerstva vnitra

Datum a místo konání: 18. listopadu 2020, 9:00 – 15:00

školicí prostory Kolumbus PM, s. r. o.
NBC Office, 28. října 61, 702 00 Ostrava
- zastávka MHD Karolina

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

asistent soudce Ústavního soudu a lektor na Právnické fakultě Masarykovy univerzity se čtrnáctiletou praxí v oblasti vzdělávání úředníků, autor řady odborných českých a zahraničních publikací, autor učebnice rodinného práva a komentářů k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, exekučnímu řádu a zákonu o zvláštních řízeních soudních, člen Světové organizace pro rodinné právo

Cena: 1 990 Kč (pro úředníky ÚSC osvobozeno od DPH)

Obsah kurzu

1. Ohrožené dítě. Princip nejlepšího zájmu dítěte v legislativě a právní úprava. Interdisciplinární charakter sociálně-právní ochrany dětí.

- Úvod do problematiky, zakotvení principu nejlepšího zájmu dítěte v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech. Participační práva dítěte.

- Ústavní pořádek, zejména Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
  - § 31 odst. 1 ZSPOD o péči děti ve smyslu poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů s cílem umožnit jim začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního.
  - § 3 písm. a) zákona o sociálních službách, že sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 292/2012 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Ohrožené dítě
- Smysl sociálně-právní ochrany dětí - poskytnutí pomoci dětem, jejichž práva, oprávněné zájmy, zdraví, život a řádný vývoj jsou ohroženy v důsledku nedostatečné péče nebo nečinnosti osob, které mají za ochranu těchto hodnot odpovědnost ze zákona nebo na základě rozhodnutí soudu
- Demonstrativní povaha výčtu v § 6 ZSPOD.
- Má ochrana oprávněných zájmů dítěte (práva na řádný a příznivý vývoj) větší význam než ochrana soukromí rodiny?
- Posuzování ohrožení dítěte jako interdisciplinární otázka.
- Význam dětské a vývojové psychologie pro správný výkon agendy SPOD.
- Význam dětské a vývojové psychologie pro dokazování rozumové, mravní i volní vyspělosti dítěte.
- Exkurz do judikatury.

2. Poruchy chování a jejich druhy. Psychologické definice poruch chování a jejich právní akceptace.

- Definice poruch chování.
  - posouzení odchylky od normálu, právní hodnocení - odkaz na judikaturu krajských soudů (zejména KS v Hradci Králové),
  - posouzení norem chování, subsidiární aplikace právních pravidel zohledňujících rozumovou a volní vyspělost a přihlédnutí k věku,
  - schopnost uvědomit si nejen aktuální nevhodnost, ale zejména budoucí negativní následky svého chování (jednání),
  - zdůraznění nutnosti chápat společenskou normu.
- Poruchy chování podle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10).
- Poruchy chování podle Diagnostického a statického manuálu duševních poruch (DSM V).
- Základní znaky poruchového chování.
- Dělení poruch chování v širším smyslu
  - specifické a nespecifické.
- Dělení poruch chování podle příčiny
- Dělení poruch chování vzhledem k dílčím fenoménům prostředí, v němž se jedinec nachází
- Poruchy chování v kontextu právní úpravy.
- Právní terminologie a výklad práva při absenci zákonné definice
  - podřazení psychologické terminologie pod právní úpravu.
- Konkrétní kazuistické případy.

3. Projevy poruch chování a jejich protiprávní souvislosti. Právní řešení.

Za účelem volby právního (nikoliv jiného) nástroje k řešení poruchy chování je třeba pochopit souvislosti poruchy chování s právním řádem. Ne každá porucha chování je nutně spojena s požadavkem právního řešení, či dokonce uchopením jako protiprávního jednání osoby. U každého z následujících bodů bude detailně rozveden i (případný) právní rozměr. V souvislosti se záškoláctvím a útěky, příp. požíváním alkoholu a omamných látek, bude současně poukázáno na základní práva dítěte a možnost jejich realizace podle stupně vyspělosti (právo dítěte na vzdělání, právo dítěte pečovat o sebe sám, právo dítěte užívat omamné látky (?)).

- Význam rozumové složky projevu vůle v právním smyslu a její psychologické aspekty.

- uvědomění si podstaty (právní i lidské) každého jevu,
- schopnost rozpoznat následky každého jevu,
- tendence dětí opomíjet negativa,
- správné kladení otázek dětem při rozpoznávání rozumové složky,
- význam informací při realizaci participačních práv dětí,
- schopnost rozpoznání možnosti působit bezdůvodnou újmu druhému.

- Význam mravní složky projevu vůle v právním smyslu a její psychologické aspekty

- význam celospolečenské morálky,
- dobré mravy jako objektivní, nikoliv subjektivní kategorie,
- smysl a podstata objektu formální stránky protiprávních skutků,
- smysl a podstata společenské nebezpečnosti.

- Význam volní složky projevu vůle v právním smyslu a její psychologické aspekty

- autonomie člověka jako předpoklad správné výchovy dítěte,
- autonomie vůle jako předpoklad možnosti dosažení vlastního štěstí a řádného fungování v právním životě,
- narušení volní složky jiným člověkem,
  - rozpoznání ovlivnění dítěte,
- narušení volní složky jinou skutečností
  - vliv duševních poruch,
  - vliv závislostí.

- Příklady poruch chování budou rozvedeny v dalších třech bodech (kapitolách).

4. Právně nepostižené poruchy chování

- Právně postižené poruchy chování

- nadměrné upoutávání pozornosti
- negativismus

- Význam efektivní psychologické podpory jako prvku eliminujícího případnou budoucí protiprávní činnost.

- U každé z uvedených poruch chování budou rozvedeny právní aspekty se zdůrazněním individuálního přístupu při posouzení rozumové, mravní a volní vyspělosti (složky).

Konkrétní kazuistické případy.

5. Právně postižené poruchy chování

- Právně postižené poruchy chování

- krádeže

- impulsivní duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele

- nedostatek věku

- skutkové podstaty v právním řádu

- agresivita

- impulsivní a intelektové duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele

- nedostatek věku

- skutkové podstaty v právním řádu

- šikanování

- impulsivní a intelektové duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele

- nedostatek věku

- skutkové podstaty v právním řádu

- vandalismus

- impulsivní a intelektové duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele

- nedostatek věku

- skutkové podstaty v právním řádu

- U každé z uvedených poruch chování budou rozvedeny právní aspekty se zdůrazněním individuálního přístupu při posouzení rozumové, mravní a volní vyspělosti (složky).

- Konkrétní kazuistické případy.

6. Příklady poruch chování na hraně mezi právně upravenými a právně neupravenými

- Příklady poruch chování na hraně mezi právně upravenými a právně neupravenými.
- U těchto případů je třeba rozlišovat charakter, intenzitu a zejména důvody.
  - lži
    - lež jako projev výchovného či jiného problému dítěte,
    - význam posouzení rozumové složky při rozeznávání lži,
    - právní následky lži a šíření nepravdivých informací.
  - záškoláctví
    - právní aspekty práva dítěte na vzdělání v kontextu povinné školní docházky,
    - právo nebo povinnost dítěte chodit do školy,
    - význam školní docházky ve vývojové psychologii,
    - možnosti školy a sociálního pracovníka při zjištění záškoláctví, právní aspekty povinností rodičů.
  - útěky (nejen z domova) a toulky
    - péče, ochrana a bezpečí dítěte ve smyslu závěrů Výboru OSN pro práva dětí (např. Komentář č. 14 z roku 2013),
    - útěky jako projev výchovného či jiného problému dítěte,
    - schopnost dítěte pečovat sám o sebe a spravovat své záležitosti,
    - možná soudní rozhodnutí, možnost přiznání plné svéprávnosti.
  - alkoholismus a jiné drogové závislosti
    - právo dítěte užívat alkohol a jiné omamné látky,
    - veřejnoprávní aspekty přístupu dětí k alkoholu a jiným omamným látkám,
    - alkohol jako součást poznávání,
    - protiprávní jednání pod vlivem alkoholu či jiné omamné látky,
    - význam schopnosti rozpoznání následků svého jednání a okolností vylučujících svobodu vůle.
- Specifické postavení prostitute
  - dobrovolná a nedobrovolná prostituce mladistvých.

- U každé z uvedených poruch chování budou rozvedeny právní aspekty se zdůrazněním individuálního přístupu při posouzení rozumové, mravní a volní vyspělosti (složky).
- Konkrétní kazuistické případy.

7. Diskuse a závěr